

POSITION PAPER DIVISIE HAVENMEESTER ROTTERDAM OVER CORRUPTIE EN CRIMINALITEIT IN DE ROTTERDAMSE HAVEN, 1 FEBRUARI 2021.

Havenbedrijf Rotterdam

Het Havenbedrijf Rotterdam is een overheids-NV met de Staat en de Gemeente Rotterdam als aandeelhouders. Onderdeel hiervan is de Divisie Havenmeester (DHMR), verantwoordelijk voor de uitvoering van de publieke taken van het Havenbedrijf Rotterdam: de veilige en vlotte afwikkeling van het scheepvaartverkeer en de naleving van de Havenbeveiligingswet. De buitengewoon opsporingsambtenaren van DHMR houden toezicht en handhaven met name 'op het water'. De Rijkshavenmeester legt verantwoording af aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Burgemeester van Rotterdam. DHMR is derhalve een THOR-organisatie¹ en onderhoudt dagelijks contact met andere THOR-organisaties.

Veilige en toekomstbestendige haven

Het Havenbedrijf Rotterdam werkt aan een vitale toekomstbestendige haven waarin economische versterking hand in hand gaat met verbetering van de leefomgeving. Veiligheid heeft daarbij de hoogste prioriteit.

Het is onze wens en streven dat burgers, media en politiek onze prestaties waarderen en trots zijn op de grootste haven van Europa. We slagen erin om op basis van een goederenoverslag van 460 mln ton (2018) een toegevoegde waarde te organiseren voor de economie en samenleving van 24 mld euro per jaar; dat is 6.2% van het BBP en dat biedt Nederland 385.000 banen.

Ondermijnende criminaliteit zien wij als de grootste disruptieve factor, leidend tot imagoschade voor Rotterdam als haven van wereldklasse. Het bestrijden van criminele netwerken, corruptie en het tegengaan van de illegale doorvoer van goederen (zoals verdovende middelen zoals cocaïne) en personen (migranten die illegaal naar het VK willen) verdient onze prioritaire aandacht. Bovendien is de veiligheid van personen in de haven in het geding. De financiële belangen overstijgen daarbij vaak het bevattingsvermogen en resulteren onder druk in herhaalde acties, die doorwerken naar bedreigingen richting gezinnen.

Publiek-private samenwerking

Deze zorgwekkende ontwikkeling is helaas niet nieuw en het Havenbedrijf Rotterdam zet zich vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid dan ook al geruime tijd in om criminogene factoren gericht en systematisch tegen te gaan. Een doeltreffende, resultaatgerichte aanpak vergt samenwerking met publieke en private organisaties. Daarbij zijn we ambitieus, maar lopen we tegen wettelijke grenzen aan die effectief en goed gecoördineerd optreden in de weg staan. Daarom doen we een beroep op uw Kamer, u vindt onderaan dit position paper enkele concrete voorstellen.

Integraal barrières opwerpen

Maar eerst, wat doen we als Havenbedrijf nu zelf? Als havenontwikkelaar en havenautoriteit, hieronder vier voorbeelden:

- Cameraplatform Rotterdam: in samenwerking met partners heeft het Havenbedrijf 225 camera's geplaatst op strategische plekken in het havengebied. De Douane kan de bijbehorende videostreams live bekijken en ook de Politie kan meekijken of beelden opvragen. DHMR zit momenteel in een pilotfase voor het aansluiten op het cameraplatform.

¹ De relevante organisaties op het gebied van Toezicht, Handhaving, Opsporing en Regelgeving

- Terminalbeveiliging risicobedrijven: de afgelopen jaren hebben we samen met de Zeehavenpolitie indringende gesprekken gevoerd met twee bedrijven vanwege de vele drugsgerelateerde incidenten. Bij het bedrijf (in de fruitsector) heeft dat geresulteerd in zodanige aanpassingen in beveiliging en bedrijfsvoering dat er nu geen incidenten meer plaatsvinden. Bij het andere bedrijf (een containerterminal) heeft dat recent onder meer geleid tot een intensief, gebiedsgebonden project met 24/7 aangescherpte controles door de beveiliging en continue aanwezigheid van Politie, Douane en DHMR op en om het terrein.
- Integere Haven: we zijn partner in het programma Integere Haven. Onder het motto “Rotterdamse Haven, Veilige Haven” gaan we nóg steviger aan de slag om criminelen te dwarsbomen. We leggen daarbij twee accenten: het bewustmaken van integer gedrag in de haven en het verbeteren van de fysieke beveiliging van de haventerreinen.² Dat doen we dit jaar bijvoorbeeld middels een trainingscontainer op locatie waar de havenmedewerkers in een VR-omgeving een situatie van ronselen door een crimineel ervaren en leren hoe daarmee om te gaan.
- FERM: we maken ons ook sterk voor beveiliging van de digitale toegang tot informatie over de positie van lading en toegangscode. Dat vergt het permanent verbeteren van de digitale beveiliging van systemen en de cyberweerbaarheid van bedrijven. Daarvoor hebben we Stichting FERM opgezet: een samenwerking van bedrijven en publieke partners in de Rotterdamse Haven voor het aanbieden en afnemen van dienstverlening om digitaal sterker, weerbaarder te worden.³

Continue inzet op weerbaar personeel

Er zijn tot op heden – gelukkig – geen integriteitskwetsies⁴ bekend van beïnvloeding van eigen medewerkers door een criminele, ondermijnende organisatie. Vanwege de signalen bij andere partijen in de haven besteden we hier continu aandacht aan en hanteren een bedrijfscode waarvan integriteit een belangrijk onderdeel uitmaakt.

Zo zijn voor alle functies integriteitsrisicoprofielen opgesteld met aandacht voor kwetsbaarheden zoals vrije toegang tot haventerreinen of tot gevoelige informatie. Verder organiseren we regelmatig voorlichtingssessies voor werknemers in de operationele diensten, zijn er vertrouwensfuncties aangewezen en bestaat er een klokkenluidersregeling. Dergelijke werkwijzen delen we met andere organisaties in HR-netwerken binnen de haven.

Conclusie

Het Havenbedrijf Rotterdam deelt voluit de zorgen over ondermijning en neemt de bestrijding ervan uiterst serieus. In zijn algemeenheid verwelkomen wij het versterken van menskracht en middelen in de publiek-private samenwerkingsvormen. En zoals eerder aangegeven, vragen we specifiek de inzet van Kabinet en Kamer voor het wegnemen van twee wettelijke beperkingen:

- Onder de huidige (privacy-) regelingen is het niet of onvoldoende mogelijk om relevante informatie te delen tussen publieke en private partners. Dat bemoeilijkt een gerichte aanpak, bijvoorbeeld bij het delen van relevante informatie bij specifieke casussen. Zo moet de Havenmeester de beveiliging van een terminal beoordelen zonder directe toegang tot informatie van politie en Douane.

² www.rotterdamsehavenveiligehaven.nl

³ www.ferm-rotterdam.nl

⁴ Zoals gedefinieerd door Rovers en Moors in het kader van het onderzoek ‘Als de prooi de jager vangt’

- Verder is het voor private actoren in de huidige situatie niet mogelijk om een screening te eisen van derden die tijdelijk, kortdurend toegang moeten verkrijgen tot hun terreinen, zoals bijvoorbeeld vrachtwagenchauffeurs of contractors. Idealiter komt er een ketenbrede screeningsplicht, met een screening die dieper gaat dan de huidige Verklaring Omtrent het Gedrag.